

EW

WEEKBLAD

NUMMER 46 • 77STE JAARGANG • 20 NOVEMBER 2021 • € 6,99

Vertrek Shell: politiek
moet vestigingsklimaat
snel herstellen

Hekken en sancties
Hoe Europa illegale
migranten wil weren

Waarheen voor de beste zorg?

EW **BESTE ZIEKENHUIZEN
EN KLINIEKEN**

**Zeven ingrepen
vergeleken:** aan
knie, heup en
halsslagader en
bij trombose,
staar, obesitas en
borstkanker

EW **BESTE ZIEKENHUIZEN EN KLINIEKEN**

Waarheen voor de beste zorg?

EW vergelijkt voor zeven ingrepen de kwaliteit van de zorg in alle ziekenhuizen en 94 zelfstandige klinieken.

Marieke ten Katen

Zestig klinieken en ziekenhuizen mogen zich dit jaar winnaar noemen van het onderzoek *Beste ziekenhuizen en klinieken* van EW. Ze behalen de maximale score voor één van de zeven behandelingen waarvan de kwaliteit van zorg is onderzocht. Het gaat onder meer om Medinello in Nijmegen voor het plaatsen van een heupprothese, het Alexander Monro Ziekenhuis in Bilthoven voor de behandeling van borstkanker en Lasik Centrum Oogkliniek in Boxtel voor staaroperaties. Alle winnaars zijn te vinden in het overzicht 'Beste ziekenhuizen en klinieken 2021' op pagina 16.

In het onderzoek *Beste ziekenhuizen*

en klinieken is voor zeven veelvoorkomende ingrepen een vergelijking gemaakt tussen ziekenhuizen en klinieken die deze behandeling aanbieden. Het gaat naast de eerdergenoemde behandelingen om gewichtsverminderende operaties bij morbide obesitas, operaties bij een vernauwde halsslagerader, het plaatsen van een knieprothese en de behandeling van veneuze ziekten, zoals spataderen en trombosebeven.

Het onderzoek is uitgevoerd door bureau SiRM, onder meer gespecialiseerd in vraagstukken in de zorgsector. Dit jaar zijn 73 ziekenhuizen – waaronder alle algemene ziekenhuizen en acht universitaire centra – en 94 klinieken onder-

zocht. Voor het onderzoek zijn gegevens gebruikt over verslagjaar 2020, het meest recente jaar waarover informatie publiek beschikbaar is gemaakt door de toezichthoudende instantie.

Dit jaar is voor het eerst een onderlinge vergelijking gemaakt tussen ziekenhuizen en klinieken. In voorgaande jaren onderzocht EW ook al de kwaliteit van zorg, maar daarbij werden de oordelen voor ziekenhuizen en klinieken opgesplitst in twee verschillende onderzoeken: *Beste ziekenhuizen* en *Beste klinieken*. Dit jaar is besloten de twee onderzoeken samen te voegen, omdat veel ingrepen zowel in een ziekenhuis als een

iStock

kliniek kunnen worden uitgevoerd. De onderlinge vergelijking biedt patiënten inzicht in de kwaliteit van zorg die wordt geleverd, ongeacht of het gaat om een kliniek of een ziekenhuis.

Het onderzoek sluit hiermee aan bij een trend die al langer gaande is en waarbij steeds meer zorg zich vanuit het ziekenhuis naar de zelfstandige kliniek verplaatst. Het idee is dat klinieken relatief eenvoudige, planbare ingrepen zoals een knie- of staaroperatie efficiënter en goedkoper kunnen uitvoeren dan een ziekenhuis. Ook zou de kwaliteit van zorg er hoger zijn doordat klinieken zich vaak specifiek op één ingreep of één specialisme focussen.

Steeds meer patiënten weten de weg naar de kliniek te vinden. Het aantal klinieken is gegroeid van 374 in 2014 naar 530 in 2019, het meest recente jaar waarover de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) dergelijke cijfers heeft gepubliceerd. Inmiddels gaat 5,1 procent van het totale medisch-specialistische budget naar klinieken. Dat lijkt misschien weinig, maar het gaat daarbij jaarlijks wel om een miljoen patiënten, ongeveer 14,5 procent van het totale aantal mensen dat medisch-specialistische zorg nodig heeft.

Toch berekende bureau SiRM al eens dat veel meer zorg relatief eenvoudig buiten het ziekenhuis kan worden geleverd.

Uit een analyse is gebleken dat het zou gaan om ongeveer 14 procent van het medisch-specialistische budget, veel meer dus dan de 5,1 procent nu.

Dat heeft diverse oorzaken. Zo spelen financiële belangen een rol – ziekenhuizen zijn niet zomaar bereid om met de vaak relatief lucratieve behandelingen te stoppen – en zijn er regio's in het land waar nog maar weinig klinieken zijn, zoals Groningen en Drenthe.

Onder meer op het gebied van de dermatologie, de orthopedie en de oogheelkunde gebeurt al wel een flink deel van de zorg in klinieken.

De onderlinge vergelijking in het onderzoek *Beste ziekenhuizen en klinieken*

Beste ziekenhuizen en klinieken 2021

Deze zorginstellingen zijn als beste beoordeeld door EW.

ZIEKENHUIS

KLINIEK

GEWICHTSVERMINDERENDE OPERATIES BIJ MORBIDE OBESITAS

RIJNSTATE ZIEKENHUIS, ARNHEM
ZUYDERLAND MEDISCH CENTRUM, HEERLEN
NEDERLANDSE OBESITAS KLINIEK, HEERLEN

OPERATIES AAN DE HALSSLAGADER

ACADEMISCH MEDISCH CENTRUM, AMSTERDAM
ADMIRAAL DE RUYTERZIEKENHUIS, GOES
GROENE HART ZIEKENHUIS, GOUDA
MARTINI ZIEKENHUIS, GRONINGEN
ZUYDERLAND MEDISCH CENTRUM, HEERLEN
CANISIUS WILHELMINA ZIEKENHUIS, NIJMEGEN
ELISABETH-TWEESTEDEN ZIEKENHUIS, TILBURG

STAAROPERATIE

GELRE ZIEKENHUIZEN, APELDOORN
LASIK CENTRUM OOGKLINIEK, BOXTEL
HAGA ZIEKENHUIS, DEN HAAG
RETINA TOTAL EYE CARE, DRIEBERGEN-RIJSENBURG
ADMIRAAL DE RUYTERZIEKENHUIS, GOES
RIVAS ZORGGROEP BEATRIXZIEKENHUIS, GORINCHEM
OOGCENTRUM NOORDHOLLAND, HEERHUGOWAARD
ALRIJNE ZIEKENHUIS, LEIDERDORP
LAURENTIUS ZORGGROEP, ROERMOND
BRAVIS ZIEKENHUIS, ROSENDAAL
ZIEKENHUIS RIVIERENLAND, TIEL
ISALA, ZWOLLE

HEUPPROTHESE

NOORDWEST ZIEKENHUISGROEP, ALKMAAR
GELRE ZIEKENHUIZEN, APELDOORN
ZIEKENHUIS ST JANS DAL, HARDERWIJK
OCON, HENGELO
MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN, LEEUWARDEN
MEDINELLO, NIJMEGEN
LAURENTIUS ZIEKENHUIS, ROERMOND
FRANCISCUS GASTHUIS EN VLIETLAND, ROTTERDAM
PARK MEDISCH CENTRUM, ROTTERDAM
ELISABETH-TWEESTEDEN ZIEKENHUIS, TILBURG
MÁXIMA MEDISCH CENTRUM, VELDHOVEN
ISALA, ZWOLLE

KNIEPROTHESE

MEANDER MEDISCH CENTRUM, AMERSFOORT
GELRE ZIEKENHUIZEN, APELDOORN
DEVENTER ZIEKENHUIS, DEVENTER
SLINGELAND ZIEKENHUIS, DOETINCHEM
ADMIRAAL DE RUYTERZIEKENHUIS, GOES
RIVAS ZORGGROEP BEATRIXZIEKENHUIS, GORINCHEM
SAXENBURGH GROEP, HARDENBERG
VIASANA, MILL
PARK MEDISCH CENTRUM, ROTTERDAM
ST. JANS GASTHUIS, WEERT

BEHANDELING BIJ BORSTKANKER

ANTONI VAN LEEUWENHOEK, AMSTERDAM
ALEXANDER MONRO ZIEKENHUIS, BILTHOVEN
AMPHIA ZIEKENHUIS, BREDA
REINIER DE GRAAF GROEP, DELFT
SPAARNE GASTHUIS, HAARLEM
IKAZIA ZIEKENHUIS, ROTTERDAM
ERASMUS MC, ROTTERDAM
DIAKONESSENHUIS, UTRECHT
MÁXIMA MEDISCH CENTRUM, VELDHOVEN

BEHANDELING VAN VENEUZE ZIEKTEN, ZOALS SPATADEREN EN TROMBOSEBEEEN

CENTRUM OOSTERWAL, ALKMAAR
CEULEN KLINIEKEN, AMERSFOORT
HUID MEDISCH CENTRUM, LOCATIE PAASHEUVELWEG, AMSTERDAM
HUID MEDISCH CENTRUM, LOCATIE WEST, AMSTERDAM
MEDISCH CENTRUM JAN VAN GOYEN, AMSTERDAM
BRAAM KLINIEK, ASSEN
CEULEN KLINIEKEN, BREDA
U-CLINIC, BUSSUM
FLEBOLOGISCH CENTRUM GRAVE, GRAVE
U-CLINIC, HATTEM
CENTRUM OOSTERWAL, HEEMSTEDEN
CENTRUM OOSTERWAL, HEERHUGOWAARD
CEULEN KLINIEKEN, HELMOND
KLINIEK MOSADERMA, HOENSBOEK
MAASTRICHT UMC+, MAASTRICHT
DERMAZUID, MAASTRICHT
POLIKLINIEK DE BLAAK, ROTTERDAM
CEULEN KLINIEKEN, SCHIEDAM
ISALA, ZWOLLE

De scores van alle ziekenhuizen en klinieken uit het onderzoek zijn te vinden via: ewmagazine.nl/zorg. Of scan de QR-code.

Landelijk vastgestelde indicatoren zeggen iets over de kwaliteit van zorg in de klinieken en ziekenhuizen

Getty Images

levert geen ranglijst op, maar het laat zien in hoeverre een ziekenhuis of kliniek afwijkt van het landelijk gemiddelde, gemeten aan de hand van 112 indicatoren. Deze indicatoren hebben ziekenhuizen en klinieken zelf aangeleverd bij de toezichthouder, die deze informatie in opdracht van de overheid verzamelt: het Zorginstituut Nederland.

De oordelen in dit onderzoek zijn uitgedrukt in bollen, waarbij één of twee bollen betekent dat het ziekenhuis of de kliniek respectievelijk veel lager of lager scoort dan het landelijk gemiddelde. Drie of vier bollen staat voor hoger of veel hoger. In het overzicht 'Beste ziekenhuizen en klinieken 2021' op pagina 16 staan alle ziekenhuizen en klinieken weergegeven die de maximale score van vier bollen hebben behaald voor de genoemde behandelingen.

Voor de zeven onderzochte ingrepen is een onderlinge vergelijking gemaakt op basis van indicatoren die iets zeggen over de kwaliteit van zorg. Daarbij is onder meer gekeken of de zorginstellingen zich aan de geldende protocollen houden rondom de operaties, of kwaliteitsvisitaties door de beroepsgroep zijn uitgevoerd en of daarbij zwaarwegende adviezen zijn gegeven, en ook of patiënten tijdig zijn geholpen nadat een diagnose is gesteld.

Ook geven de indicatoren aan of er voldoende overleg is tussen de diverse zorgverleners die bij een behandeling zijn betrokken, of de patiënt een duidelijk aanspreekpunt heeft, zoals volgens sommige

richtlijnen verplicht is, en in hoeverre patiënten naderhand is gevraagd of zij tevreden zijn over de behandeling.

Helaas is het bij de onderlinge vergelijking niet mogelijk de uitkomst van een behandeling – zoals: is een patiënt tevreden, hoe vaak treden er complicaties op en heeft de behandeling het gewenste resultaat? – mee te wegen, omdat bij deze indicatoren niet is gecorrigeerd voor verschillen tussen patiëntgroepen. Het valt dus niet uit te sluiten dat een slechtere uitkomst bij een specifieke zorginstelling te wijten is aan het feit dat zij relatief complexe patiënten behandelen met een verhoogd risico op complicaties.

Wel zijn er diverse indicatoren die weliswaar niet direct iets zeggen over de uitkomst van een behandeling, maar wel inzicht kunnen geven in de kwaliteit van de geleverde zorg of op een andere manier van waarde kunnen zijn bij het maken van een keuze voor een bepaalde zorginstelling. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het totale aantal behandelde patiënten – wat iets zegt over de ervaring met het uitvoeren van de specifieke ingreep – en de wachttijd.

Deze gegevens zijn terug te vinden via de website van *EW*: ewmagazine.nl. Daar zijn ook het totale overzicht van onderzochte zorginstellingen en hun scores terug te vinden. Met daarbij voor de ziekenhuizen ook nog een eindscore voor het functioneren van het ziekenhuis als geheel en voor de financiële positie in het verslagjaar 2020.

Toelichting bij jaarlijks onderzoek van *EW* en SiRM

Het onderzoek *Beste ziekenhuizen en klinieken* is een jaarlijkse meting van de stand van zaken: wat zegt alle publiek beschikbare informatie over de kwaliteit van zorg in de Nederlandse ziekenhuizen en klinieken? Doel is een zo representatief mogelijk beeld te geven van het functioneren van een kliniek of ziekenhuis op basis van kwaliteitsinformatie, die is verzameld door Zorginstituut Nederland, de toezichthouder in de zorg. Ook is de financiële positie van ziekenhuizen onderzocht op basis van de jaarverslagen over het jaar 2020.

Bureau SiRM ondersteunt *EW* bij het selecteren en bewerken van de gegevens die worden gebruikt voor deze beoordeling. Voor het onderzoek is een selectie gemaakt uit de indicatoren die het Zorginstituut Nederland jaarlijks uitvraagt bij de zorginstellingen. Deze wettelijk verplichte indicatoren – opgenomen in de databank Zorginzicht, publiek gemaakt door Zorginstituut Nederland – zijn vastgesteld door ziekenhuizen, klinieken, verzekeraars, artsen, patiëntenverenigingen en de Consumentenbond.

Voor de wachttijden – die online terug te vinden zijn en ook deel uitmaken van de beoordeling – zijn gegevens gebruikt die zijn gepubliceerd op de website ziekenhuischeck.nl. De financiële stabiliteit van ziekenhuizen is berekend op basis van vijf indicatoren die gangbaar zijn om de financiële situatie van zorginstellingen in kaart te brengen. De data zijn bewerkt door SiRM.

Een uitgebreide toelichting bij het onderzoek *Beste ziekenhuizen en klinieken* staat op ewmagazine.nl/zorg.

Bureau SiRM (sirm.nl) is gespecialiseerd in vraagstukken rond marktwerking, onder meer in de zorg. Aan het onderzoek werkten Jan-Peter Heida, Jolien de Haas en Eveline van Everdingen mee. *EW* is verantwoordelijk voor de weergave en voor de interpretatie.